

ÅRSPLAN 2024-2025

EITRHEIMSVÅGEN BARNEHAGE

[Eitrheimsvågen barnehage](#)

Vedtatt i SU 19.09.2024

Del 1: Innledning

Eitrheimsvågen barnehage er fordelt på 3 avdelinger i aldersgruppa 0-3 år, 2 avdeling i aldersgruppa 3-6 år. Avdelingene heter; Knerten, Morell, Eple, Pære og Tiriltoppen. Barnehagen er organisert på 2 hus.

3 faggrupper er representert i personalet; barnehagelærer, barne- og ungdomsarbeider & assistent. Barnehagen har en styrer i 100 % stilling og assisterende styrer i 50% stilling. Vi tar mot praksiselever gjennom året fra Odda videregående skole og Odda ungdomsskole. I tillegg tar vi mot arbeidspraksisplasser fra NAV og lærlinger i barne og ungdomsarbeider faget.

Kontakt informasjon Eitrheimsvågen barnehage

Telefonnummer: 536 54 225 / Mobil: 45 38 60 38

Åpningstid Eitrheimsvågen barnehage 06:45 - 16:00

Hva er en Årsplan?

- Arbeidsredskap for personalet
- Barnehagen sin identitet og pedagogiske plattform
- Utgangspunkt for foreldrene sin mulighet til å påvirke innholdet i barnehagen
- Grunnlag for kommunens tilsyn med barnehagen
- Informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til eier, politikere og barnehagens samarbeidspartnere

Ytre rammefaktorer:

Eitrheimsvågen barnehage har følgende grunnlagsdokument:

- Lov om barnehage
- Rammeplan for barnehager
- Kommunal plan for kvalitetssikring av lese- og skriveopplæringa i Odda kommune – "Lese-for-livet"
- Være sammen program
- Kommunal Realfagssatsning
- BTI Bedre tverrfaglig innsats <https://ullensvang.betreinnsats.no/>

Barnehagens hovedmål

Hva legger vi i dette?

For oss henger trygghet, trivsel og fellesskap nøye sammen. Uten trygghet er det ingen trivsel og uten fellesskap er det ingen trygghet. Omsorg er nøkkelordet i forhold til vårt hovedmål. Barn har rett til og skal møtes med omsorg hver dag i barnehagen.

Å delta i lek og få venner er grunnlaget for barns trivsel, mestring og læring i barnehagen. Omsorg i barnehagen handler både om relasjonen mellom personalet, mellom barna og om barnas omsorg for hverandre. Å gi barn mulighet til å gi og ta imot omsorg er grunnlaget for utvikling av sosial kompetanse, og er et viktig bidrag i et livslangt læringsperspektiv.

I vår barnehage skal vi jobbe aktivt med sosial kompetanse og barns medvirkning. Hovedmålet skal vi nå gjennom å være autoritative voksne i barnehagen.

Hvordan tilrettelegger vi for å nå dette målet?

Barna:

- nye barn får ekstra oppfølging under tilvenningen
- skal få muligheter til å utvikle vennskap med ett eller flere barn
- skal tas godt imot hver morgen. Hvis det er mulig kommer en fra personalet ut i garderoben, hvis ikke skal barnet tas skikkelig imot inne på avdelingen. Barnet i fokus!
- har sin faste plass i garderoben
- skal oppleve at dagen er forutsigbar og oversiktlig ved at vår faste dagsrytme/ukerytme følges
- skal føle seg savnet etter det har vært borte
- skal ha en meningsfylt hverdag som er preget av glede, humor, kreativitet og omtanke for fellesskapet
- skal føle seg trygg på at det blir sett, hørt, trøstet, gitt omsorg til og forstått.

Personalet:

- er tilstedeværende og aktivt engasjert med barna
- har en omsorgsfull væremåte som preges av nærhet, være lyttende, ha innlevelse og evne/vilje til samspill med barna.
- sier hei og «ha det» til barna når de kommer og går
- forbereder barna i forkant av nye hendelser
- skaper felles opplevelser for barna
- viser humor og glede i hverdagen
- viser barna at de bryr seg og er glade i dem
- har alltid barnets beste som hovedfokus
- opptrer med tydelighet, mykhet og er bevisste i forhold til grensesetting
- anerkjenne følelsene til barna
- godt samarbeid med foreldrene. Være imøtekommende, veiledende og anerkjennende. Være bevisste på at foreldrene er eksperter på sine barn.

Ut i fra Årsplanen vil arbeidet med barna bli gitt til foreldrene/foresatte i form av månedsplan. Begrunnelse og evaluering for hva barna har gjort i samtaler, pedagogisk dokumentasjon og årsrapport. Foreldrene har mulighet, gjennom samtaler og møter med personalet, til å påvirke barnehagens planer.

Lese for livet – Ullensvang kommune

Språkstimulering er et felles satsingsområde i Ullensvang kommune. TRAS er i denne sammenheng et kartleggingsverktøy som er tatt i bruk av alle barnehagene i kommunen. TRAS betyr tidlig registrering av språkutvikling. TRAS er en metode for å kartlegge barns språkutvikling gjennom observasjon i barnehagen.

TRAS-skjemaet består av en observasjonssirkel og ved hjelp av spørsmål skal en fylle inn mestringsgrad ved samspill, kommunikasjon, oppmerksomhet, språkforståelse, språklig bevissthet, uttale, ord- og setningsproduksjon.

Målsettingen er å øke kunnskapen om barns språkutvikling. Kartleggingen skal gi et bilde av barns reelle språkutvikling slik at barna får individuell oppfølging og tilrettelegging. Språkutvikling og språkstimulering skal integreres i alle hverdagsaktiviteter og lek.

Pedagogisk leder på hver avdeling har ansvar for å inkludere de øvrige ansatte i arbeidet med lese for livet og tras, og har ansvar for at dette arbeidet blir gjennomført i tråd med det som er bestemt av Odda kommune. Vi har spesialpedagogisk lærer og logopeder i kommunen til oppfølging og kompetanseheving rundt TRAS og språkutvikling.

I arbeidet med "lese for livet" skal vi innom hovedområdene språklig kompetanse, språkforståelse, holdninger og motivasjon til lesing og skriving, bruk av talespråk (lytte og tale, muntlig kommunikasjon), lesekompetanse, skrivekompetanse, språklig bevissthet og bokstavkompetanse.

Pedagogikk & Den autoritative voksenrollen

Vi vil gjøre barnehagen til den beste arena for barnets vekst og utvikling. Det sentrale er samspill mellom varme og grensesettende voksne og medvirkende barn. Vi voksne i barnehagen skal få kunnskap og inspirasjon til å bli varme og grensesettende.

Barna i barnehagen skal oppleve å bli sett og hørt og få hjelp til å utvikle seg i felleskap med andre.

Alle barn og unge skal ha et godt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø med nulltoleranse for mobbing.

- vi forplikter oss til å arbeide for et godt og inkluderende oppvekst og læringsmiljø for alle barn og unge.

Regnbueløven er en sentral verdibærer i programmet Være sammen. Regnbuen symboliserer det mangfoldige i barnets liv og erfaring, mens løven står for innlevelse, empati og ansvar.

Når det gjelder voksenrollen er det viktig med langsiktig implementering med varig endring som mål, respekt for barns medvirkning, tidlig innsats mot eksklusjon, mobbing og utfordrende atferd er sentrale faktorer. Når det gjelder barna vil Være sammen bidra til å skape et læringsmiljø i barnehagen hvor barna får være med å påvirke sin egen hverdag og bli styrket i å ta ansvar for egne valg og handlinger. Være sammen er tema på alle barnehagen sine møter, som planleggingsdager, personalmøter og avdelingsmøter.

Noe av det viktigste vi kan lære barna våre er at det ofte finnes mange løsninger på konflikter og problemer. Det medvirkende barnet skal oppfordres til å finne disse andre løsningene.

Sosial kompetanse er temaet i «Være sammen». Sosial kompetanse handler om å kunne samhandle positivt med andre i ulike situasjoner. Denne kompetansen uttrykkes og tilegnes av barn i samspill med hverandre og med voksne; **Samarbeid** - følge regler og beskjeder, hjelpe- og dele med andre.

Ansvar - vise respekt for andre, ta ansvar for seg selv, ha kontroll på egen følelser knyttet til konfliktsituasjoner. **Empati** - kunne se ting fra andres synsvinkel. Sette seg inn i hvordan andre har det. **Normer** - følge regler og beskjeder, være med å utforme fellesskapet. **Selvhevdelse** - å ta kontakt med andre, gi uttrykk for egne meninger, tilegne seg informasjon. **Humor** – Være med å spre glede, bidra til å skape trygghet med å ha det moro sammen. Le sammen.

En autoritativ oppdragerstil gir barn de mest gunstige forutsetningene for å utvikle trygg tilknytning til omsorgspersonene. Den voksne har da positiv kontroll, setter tydelige grenser og har klare forventninger til barnet, samtidig som de er varme og aksepterende.

Barn som møter autoritative voksne lærer seg sosialt akseptable normer for atferd. Barna lærer seg å vente på tur, å være vennlige, å ta initiativ og møte nye utfordringer med nysgjerrighet, interesse og selvtillit. Den autoritative voksne hjelper barna til å bli bevisst følelsene sine og klare å regulere dem på en hensiktsmessig måte i samspill med andre.

Barn som vokser opp med varme grensesettende omsorgspersoner hjemme og i barnehagen får god hjelp til å leve i fellesskap med andre. Barna vil utvikle:

- Større evne til å møte motgang og frustrasjoner, å møte nye situasjoner med større trygghet
- tørre motstandsevne mot krav og stress
- Lettere for å opprette sosiale forbindelser
- Bedre evne til å leve i fellesskap med andre, Større grad av evne til å ta ansvar og løse oppgaver
- Lettere for å kontrollere sterke følelser og utslag av disse følelsene
- God selvtillit og selvfølelse, Mer vennlighet og glede

Relasjoner kan utvikles på enkleste måte gjennom småprat om situasjoner, eller gjennom å delta i lek aktiviteter. Det gjelder å finne måter hvor den voksne oppnår god kontakt, og gjennom dette kommuniserer «varme» og forventning til barnet. Viktige punkt å ta hensyn til i samhandling med barnet:

- Oppmuntre barnet
- Forsterke det gode og positive barnet gjør
- Ikke «straffe» med å avvise det når det handler galt
- Snakke det til rette med myndighet og varme
- Lytte til barnet og gi det tid til å si hva det vil og ønsker
- Ta hensyn til barnets behov
- Sette opp tydelige regler for barnet
- Forvente noe av barnet
- Vise at du respekterer og anerkjenner barnet

Del 2. Omsorg, Barns medvirkning, medbestemmelse, Tilhørighet, Vennskap, lek, Læring og danning

«Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering»

Gjennom leken får barna utviklet sosiale ferdigheter - Bearbeidet inntrykk - Øvd på nye ord og begreper i en sosial setting - Følt glede og mestring - Utviklet motoriske ferdigheter - Knyttet vennskap - Delt med andre - Brukt fantasien og vært kreative - Ha det moro! Leken skal ha en fremtredende plass i barnas liv i barnehagen.

- Det skal settes av god tid til lek i hverdagen.
- Leken skal prioriteres, den skal ha en særegen plass
- Ansatte viser respekt for barnas lek
- Ansatte gir barna opplevelser og ideer som inspirerer til lek.
- Ansatte er aktivt tilstede i forhold til barnas lek - Vær kreativ og igangsettere
- Ansatte tør leke og ha det gøy sammen med barna.
- Vi vil at alle barn skal oppleve glede ved å leke sammen med andre barn.

Vi ønsker å legge vekt på verdiene: Magisk og levende fellesskap, Fantasi og kreativitet, Respekt / ydmykhet, Lyttende, Tid og ro, Humor og glede, Vennskap, Lekenhet

Barnehagen skal legge til rette for vennskap og fellesskap og bidra til at barn utvikler trygghet på og stolthet over egen tilhørighet og respekt for andres kulturelle verdier og ytringer.

Læring skal foregå i det daglige samspillet med andre mennesker og med miljøet og være nært sammenvevd med omsorg, lek og danning. Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåter. Gjennom danning er barna med på å omsette holdninger til handlinger.

Barn lærer og utvikler en sammensatt kompetanse gjennom leken. Ved å late som, går barn inn i sin egen forestillingsverden, tar andres perspektiv og gir form til tanker og følelser.

Gjennom utforskning og samtale skaffer de seg kunnskap og innsikt på mange områder. Lek med den fysiske verden både ute og inne innebærer utforskning og bearbeiding av inntrykk.

Tidlige erfaringer med jevnaldrende har stor betydning for barns samspillsferdigheter, og gjør barnehagen til en viktig arena for sosial utvikling, læring og etablering av vennskap. Barn kan tidlig vise at de bryr seg om hverandre, løser konflikter og tar andres perspektiv. De kan ta hensyn og vise omsorg. Dette skjer både gjennom kroppslige og språklige handlinger. De må få trening i å medvirke

til positive former for samhandling. Opplevelser av egenverd og mestring, lek med jevnaldrende og tilhørighet i et positivt fellesskap skal prege barnehagen.

Eitrheimsvågen barnehage har følgende retningslinjer for omsorg:

- Fysisk nærhet til barnet
- Bry oss om hvordan barnet har det
- Gi trygge rammer; finne ut hva barnet vil
- Varm grensesetting
- Dekke alle primære behov

Omsorg er å ha evne til innlevering og empati og å anerkjenne barnet. Det er å vise forståelse for og å bry seg om hvordan barnet har det. Omsorg er å gi plass for humor, glede, kreativitet, omtanke, spontanitet og fleksibilitet. Fokus på sosial kompetanse og barns medvirkning.

Barns medvirkning

- Støtte opp om barns nysgjerrighet og la dem utforske
- Støtte opp om barns kreativitet
- Lytte til, forstå og ta barna på alvor
- La barna prøve ut og være med å utvikle leken sammen med dem

Medvirkning i barnehagen handler om å gi barna mulighet til å påvirke sin egen hverdag og barnehagens felles liv. Det enkelte barn må ha innflytelse både på hva som skal skje og hvordan det skal gjøres. Medvirkning handler om å bli spurt, bli lyttet til og akseptert som individ. Som voksne må vi la oss påvirke og godta at barna selv kan ha synspunkter på hva de har behov for.

Barns medbestemmelse

Barna i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til å være aktiv i deltagelse, planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges i samsvar med dets alder og modenhet

Del 3. Progresjonsplan 0-6 år - Fagområdene

- Progresjonsplanen (Progresjon = fremskritt) skal beskrive hvordan barnehagen jobber med de ulike fagområdene i rammeplanen, og de skal sikre progresjon på de ulike områdene for hver enkelt barnegruppe. Fagområdene vil sjelden opptre isolert, flere områder vil være representert samtidig både i temaarbeid, prosjektarbeid, hverdagsaktiviteter, sosialt samspill og ikke minst i barnas egen lek.
- Arbeidet med fagområdene i rammeplanen skal tilpasses barnas alder, interesser, barnegruppens sammensetning og andre forutsetninger. Alle skal få like muligheter og utfordringer som er tilpasset deres utviklingsnivå – og vi tilpasser arbeidet også til det enkelte barn. Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver sier at progresjon skal tydeliggjøres og dokumenteres i barnehagen
- Progresjonsplanen viser hvordan barna møter stadig nye utfordringer og opplevelser for hvert år det går i barnehagen. Det skal skje en progresjon i forhold til opplevelser og aktiviteter. I planen har vi en aldersinndeling, de er ikke absolutte, men må alltid sees på i forhold til det enkeltes barns modning og erfaringer.

Kari Pape: «Barna skal være i barnehagen i mange år, derfor er en plan over progresjon viktig. Barna må føle at de vokser i barnehagen – ikke at de vokser ut av barnehagen...»

Kommunikasjon, språk og tekst

Mål	
- Barna skal oppleve et godt, rikt og variert språkmiljø - Få oppleve glede av å være i samspill med andre og mestre ulike kommunikasjonsformer verbal som nonverbal - Utvikle et godt språk og en språklig bevissthet - Barnet bruker språket til å meddele og formidle. F.eks uttrykke følelser, ønsker og erfaringer. - Bygge relasjoner til andre mennesker - Utvikle empati og sosial kompetanse	
0-3 år	
Hva	Hvordan
- Barna skal bli kjent med ulike billedbøker og pekebøker - Bli kjent med ulike sanger, bevegelsessanger, rim og regler - Kunne kommunisere i lek og samspill med andre barn - Lytetrening - Møte med egne bokstaver i navnet - Bli kjent med digitale verktøy - Barna setter ord på ønsker og følelser - Øve på å gjenfortelle - Bevisstgjøring av språket, sette ord på alt vi gjør.	De voksne leser billed-bøker med enkel tekst, «sangkort» og pekebøker for/sammen barna Bruk av ulike sanger, bevegelsessanger, rim og regler i lek og samlingsstunder Voksne som er «påskrudd», plasserer seg der barna er, (på gulvet) «Min plakat» som er en fin å bruke i samtaler med de yngste barna Bruke puslespill, bildekort og andre spill som er tilpasset alderen Fortelle eventyr med og uten konkrete, dramatisering osv. Bilder for å kategorisering/sortering Gjenkjennelsesleker (eks. Kims lek) Oppfordre til rollelek Oppfordre til tegning Samtaler om felles opplevelser hver dag, samlingsstund, måltider og stellesituasjoner
3-6 år	
Hva	Hvordan
- Utvikle ferdigheter og interesser fra de foregående stadier - Utvikle et variert ordforråd - Utvikle det abstrakte begrepsapparatet - Større kjennskap til språklyder - Tall og bokstaver er en del av hverdagen – økende interesse for skrift og talespråk - Ha kjennskap til alfabetet og øve på å skrive sitt eget navn - Trene på å hevde egne meninger, lytte til andre og kunne vente på tur	Spille spill, lotto, memory, kims lek, osv. Ha alfabetet på veggen Leker og tuller med ord, rimer, dikter og dramatiserer Oppfordre til rollelek Barna får møte ordbilder, bokstaver, tall og andre symboler på avdelingen Trener på å skrive eget navn Lære å rekke opp hånden når en skal si noe og vente på tur Høytlesning Dialog Mer avanserte sanger og historier Ulike oppgaver i «klubben» Bruke ulike digitale hjelpemidler, Ipad og Pc til f.eks å finne informasjon

Kropp, Bevegelse og helse

Mål	
• Ha et inne og utemiljø som inviterer og inspirerer til fysisk aktivitet og utfoldelse • Gi alle barn en mulighet for fin- og grov motorisk aktiviteter ut fra egne forutsetninger, interesser, mestringsnivå og behov • Tilbud om et variert og sunt kosthold (smøremat) • Gode rutiner for hygiene • En fast utedag/turdag i uken	
0-3 år	
Hva	Hvordan
• Barna får mulighet og rom til å utforske i miljøet og bli bevisst egen kropp og bruken av den. • Oppøve kroppsbeherskelse og rytme • Få grovmotoriske utfordringer • Få finmotoriske utfordringer • Lære navn på ulike kroppsdelar og bevisstgjøre sanser • Lære å spise og drikke selv • Bli kjent med gode vaner for hygiene • Få trening med av og påkledning • Trene på å velge pålegg og smøre selv • Do/potte trening • Lære rutiner for håndvask • Innøve pinsettgrep • Øve på å finne ro	Vi går på turer innenfor og utenfor barnehagens lekeområde. Bevegelsessanger, synge sanger om kropp/kroppsdelar, aktive voksne som er i fysisk aktivitet sammen med barna, dans til musikk Enkel hinderløype inne og ute, f.eks. trampoline og seilebane, disse Pusle puslespill med og uten knotter Perle med store perler, klippe med saks, tegning Smake på variert og sunn mat La barna spise og drikke selv Hjelp til håndvask. Snakke om hvorfor vi vasker hendene og når Hjelp til av – og påkledning. Gi barna tid til å kle av og på seg selv Oppmuntre til «å sitte i ro» i samlingsstund og under måltider
3-6 år	
Hva	Hvordan
• Få gode erfaringer med friluftsliv og uteliv til ulike årstider • Videreutvikling av motoriske ferdigheter og kroppskontrollen • Glede over å være ute i all slags vær • Pinsett – og blyantgrep blir mer innarbeidet, mer kontroll på finmotorikken • Vi har fokus på hygiene og renslighet • Er mer selvstendig med toalettbesøk og av – og påkledning • Stole på egen kropp og utfordre egne grenser • Ulike sanseopplevelser	Inspirere til utholdenhet på lengre turer, gå på tur i all slags vær og årstider Øve på å klippe med saks etter en strek og å fargelegge innenfor Klippe, lime, blyantgrep, perling og veving Matlaging, kutte opp grønnsaker og frukt Forklare viktighet av håndvask Øve på å hoppe tau, strikk, paradis, spille fotball, kaste og ta imot ball, balansere, klatre, krype osv. En mer avansert hinderløype Leik i gymsalen på barneskolen Gjennom å smake og lukte på forskjellige matvarer, f.eks. med bind for øynene.

Kunst, kultur og kreativitet

Mål	
• Barnehagen skal innredes og utstyres slik at det gir mulighet for kreativ lek og aktiviteter • Barna skal introduseres for et variert utvalg av formingsmaterialer, og få erfaring med ulike teknikker og uttrykk innenfor faget • Barna skal få erfaring og opplevelser med musikk, dans, drama og teater, litteratur, film og billedkunst • Barna skal bli kjent med tradisjoner innenfor kunst og kultur	
0-3 år	
Hva	Hvordan
• Introdusere barna for formingsmateriell og inspirere til kreativitet • Musikk, dans, bevegelse • Drama • Bli kjent med navn på farger • Varierte musikkopplevelser, fra ulike kulturer • Eventyr • Gi rom og materiell som inspirerer til rollelek, utkleddning • Det fysiske rom er innbydende	• Male, tegne, forme, klippe, lime, perle, leke med kitt og leire, lage utstilling, viktig med gjentakelser • Lek med ulike materiale, naturmateriale, kitt, ull, vann lek, maling • Synge sanger for barna, høre på musikk, gi rom for bevegelse, lek med instrumenter • Dramatisere enkle fortellinger og historier • Ha utkleddningsklær tilgjengelig i lek • Lekerom/egen krok til rollelek
3-6 år	
Hva	Hvordan
• Bygge videre på det foregående • Kunne flere farger, lage system, mønster • Få tegne og maleoppgaver, mer detaljert • Sanger med flere vers, mer avanserte melodier, lytte til musikk • Eventyr, drama, teater • Utrykke følelser gjennom forming, sang, musikk og drama • Ha «teaterforestilling» eller «konsert» • Avansert rollelek, drama	• Utvide repertoar innenfor musikk, kunst og kultur • Barna må få lov til spontant og kreativt ta i bruk sin skaperevne ved at ulike formingsmateriell er tilgjengelig • Utvide repertoaret i formingsmateriell • Utkleddning i forhold til roller • Spille teater, se teaterstykker (kinoen), se film på medierommet • Få ulike kunstopplevelser (besøke utstillinger, lage egen utstilling) • Få ulike musikkopplevelser (konserter), samarbeid med kulturskolen og Litteratursymposiet?

Natur, miljø og teknikk

Mål	
- Barna får oppleve glede og undring over naturens mangfold ved å ferdes i naturen. - Få grunnleggende innsikt i natur, miljøvern og samspill i naturen. - Barna skal få erfare hvordan teknikk kan brukes i leiken og hverdagslivet	
0-3 år	
Hva	Hvordan
- Barna skal bli trygg på å være ute i all slags vær - Få gode opplevelser ved å oppholde seg i naturen - Bli kjent med barnehagens uteområde og nærmiljøet - Få kjennskap til ulike dyr og dyrelyster, planter og insekter - Få erfaring med kildesortering - Sanse og oppleve enkle eksperiment - Kjennskap til de ulike årstidene	- Være ute hver dag, få erfaringer med all slags vær og til ulike årstider - Turer innenfor og utenfor barnehagens område, de voksne er gode rollefigurer og viser respekt og varsomhet i naturen sammen med barna - Oppsøke naturlig terreng - Sette av god tid og ta utgangspunkt i barnas undring, interesser og forutsetninger - Bruke bilder, sanger og pekebøker i forhold til dyr, insekter og planter - Plante, karse, agurk, solsikker osv. - Aktiviteter i forhold til vær, forming og maling i snø, såpe i vannpytter osv. - Plukke blomster, blader, fange insekter
3-6 år	
Hva	Hvordan
- Opplive og undre seg over mangfoldet i naturen - Utforske nærmiljøet - Erfaring med og innsikt i miljøvern - Kjenne årstidene og følge endringene i naturen gjennom året - Få kjennskap til hvor maten kommer fra, innsikt i sammenhenger i naturen(næringskjeden) - Undre seg over eksperiment - Så og høste - Få erfaring med digitale verktøy og etter hvert kunne bruke enkle digitale verktøy - Utforske og eksperimentere på egenhånd - Kunne fakta om enkelte dyr og planter	- Dra på lengre turer, Tokheimslia, Trollskogen osv. - Kildesortering, innhente materialer til gjenbruk - Aktiviteter i forhold til aktuelt vær, videreutvikle og gjøre mer avansert, eks demninger, snømann, borg, lage is lykter - Gårdsbesøk? - Besøke vitensenteret - Dyrke grønnsaker: tomater, paprika og agurker, chili? - Voksne som bevisstgjør barna på ulike tekniske funksjoner vi omgir oss med - Gi barna oppgaver som stimulerer nysgjerrighet og kunnskap iht. Naturen og miljøet, bruke faktainformasjon aktivt i utforskingen

Etikk, religion og filosofi

Mål	
- Barna skal oppleve respekt for sin kultur og religion - Få mulighet til å tilegne seg samfunnets grunnleggende verdier og kjennskap til tradisjoner og høytider - Få mulighet til å tilegne seg empati og utvikle konstruktive og nære relasjoner til andre mennesker - Oppleve anerkjennende voksne som gir barna rett til å medvirke i sin egen hverdag og utvikling - Oppleve voksne som inspirerer og inviterer til undring over grunnleggende spørsmål.	
0-3 år	
Hva	Hvordan
- Enkel markering av høytider - Anerkjennelse fra de voksne - Ta barna på alvor, undre seg sammen med barna - De voksne gir omsorg, barna utvikler evne til å vise omsorg for andre - Være autoritative voksne i møte med barna - Tilegne seg vaner for «skikk og bruk» - normer og regler - Barna får erfaringer med å dele - Prate om følelser, gjenkjenne følelser hos andre som er glad, lei seg, sint, redd	- Bruke sansene og oppleve høytiden - Være observant på kroppsspråk og mimikk, de voksne handler ut i fra barnas signaler og kunnskap om barns behov. Bekrefte og sette ord på deres følelser - Hjelpe barna i å vise godhet for andre - Bordskikk, takke for maten - Høflighets fraser som: hei/god morgen, hadet, tusen takk, kan jeg få? - Turtaking - Være gode rollemodeller, tolke situasjoner barna imellom og hjelpe barna i konflikter - Gi rom for undring og filosofi - Anerkjenne prososial adferd/handlinger - Hjelpe barna til å utvikle gode relasjoner, vise respekt for hverandre
3-6 år	
Hva	Hvordan
- Videreutvikle ferdigheter og interesser fra foregående stadier - Bli bevisst på at egne handlinger påvirker andre - Erfare at «det er flott å være meg, det er flott å være forskjellig» - Sette grenser for seg selv - Respektere hverandre - Hjelp til å kontrollere sinne og aggresjon - Erfare hva vennskap er - Vise empati - Bli kjent med ulike land, høytider og tradisjoner - Den gylne regel - Reflektere over hvem man er og hvordan man vil være	Være tilstede for barna, forebygge og hjelpe i konflikter Verne leikesituasjoner der barna er i god relasjon med hverandre Øve på å si «nei» eller «stopp» for å sette grenser for seg selv og andre Tydelige voksne, setter tydelige grenser – autoritative voksne Bruke bøker i forhold til følelser Bruke barnas egne erfaringer og tanker for samtale Godt foreldresamarbeid Gi rom for undring og filosofering Små samtalegrupper

Nærmiljø og samfunn

Mål	
• Bli kjent med samfunnet gjennom opplevelser og erfaringer i nærmiljøet • Få innsyn i ulike kulturer, tradisjoner og levesett • Få erfaringer når det gjelder demokratiske avgjørelser, og betydningen av likhet og rettferdighet • Oppleve at de er aktiv part og må bidra til fellesskapet i barnehagen • Oppleve at gutter og jenter er likestilt	
0-3 år	
Hva	Hvordan
• Bli trygge på seg selv, voksne og andre barn i barnehagen • Bli kjent i og rundt barnehagen, utvide kjennskapet i nærmiljøet • Bli en del av et fellesskap og erfare å måtte ta hensyn til andre • Nasjonaldagen 17.mai • Samefolkets dag 6.februar	• Bruke god tid på tilvenningen i barnehagen, sette planer tilsides og konsentrere seg om barnas behov for trygghet, omsorg og tilknytning • Barna får være i lek med hverandre der de voksne er aktivt til stede • Personale skal være bevisste og sette ord på barnas positive handlinger overfor hverandre, og oppmuntre de til å hjelpe hverandre • Se fargene i det norske flagget, høre nasjonalsangen og andre sanger som hører nasjonaldagen til • Vi feirer «mini 17.mai • Se fargene i det samiske flagget, høre på joik
3-6 år	
Hva	Hvordan
• Oppsøke og utforske barnehagens nærmiljø • Erfare at vi er likeverdige, uavhengig av kjønn, og deltar i fellesskapet • Utvikle forståelse for ulike tradisjoner og skikker • Begynnende kunnskap om menneskerettigheter, barns rettigheter (barnekonvensjonen) • Skolebesøk • Arbeidsplass-besøk • Nasjonaldagen 17.mai • Samefolkets dag 6.februar • FN – dagen 24.oktober • Markering av verdensdag for nasjonalt mangfold	• Besøk i og rundt barnehagen, besøke butikker og bedrifter i nærmiljøet • Samtaler om konsekvenser av handling og valg • Snakke sammen om hvilket land, kommune, område og vei vi bor i • Samtale om jule- og påsketradisjoner og skikker. Dåp bryllup, begravelse, karneval, sankthans osv. kan også være tema. • Henge opp og snakke om barnekonvensjonen • Samtaler om universet, jorden, kontinenter og land, ved bruk av verdenskart/globus, atlas og internett • Vi lager det norske flagget, fargelegger og lærer første verset på nasjonalsangen og synger ulike andre sanger som hører nasjonaldagen til, feirer «mini 17.mai» • Se fargene i det samiske flagget, høre på joik. Samling der vi snakker om tradisjoner og særpreg (folkedrakt). • Vi smaker på ulike retter som er representativ/tradisjonskost fra land som er representert i barnegruppa

Antall, rom og form

Mål	
• Utvikle barnas matematiske kompetanse gjennom lek, styrte aktiviteter og spontane hverdagsaktiviteter • Gi barna mulighet til å utforske, og leke med tall, former og mønster	
0-3 år	
Hva	Hvordan
• Sortering/kategorisering • Bli kjent med begreper: stor/liten, over/under, foran/bak • Erfaring med rom og plassering, finne sin plass, i garderoben og ved bordet • Blir introdusert for tallremsen, begynnende peketelling: 1, 2, 3, 4, 5	• Rydde og sortere leker, legge på plass • Bygge tårn • Putte oppi, ta ut, borte, titt tei • Sanger, rim og regler med matematisk innhold • Pusle puslespill • Eventyr: de tre bukkene Bruse, gullhår og de tre bjørnene • Bruke tall og telling i naturlige/hverdagssituasjoner • Kims lek • Konstruksjonslek, perling
3-6 år	
Hva	Hvordan
• Kunne tallremsen opp til ti • Kjenne noen geometriske figurer: sirkel, kvadrat, firkant, trekant osv. • Utforske former og mønstre • Kjenne til de vanligste fargene, og vite hva de heter • Kjenne til ukedager, måneder og de forskjellige årstidene – og etter hvert kunne navn på ukedager og rekkefølgen av dem • Kjenne til ulike bokstaver og tall • Bli kjent med tallremsen opp til 20 • En begynnende forståelse for sammenhengen mellom tall og mengde • Erfare måleenheter i hverdagen	• Samlinger og samtaler om ukedager, måned og årstid • Telle fingrer og tær • «Geitekillingen som kunne telle til ti» • «En og to og tre indianere» • Spille spill • Ulike Ellinger • Gå på skattejakt • Tellebøker opp til 20 • Måle temperatur, måle og veie i matlaging

Del 4. Planlegging, dokumentasjon og vurdering

Planleggingen må baseres på kunnskap om barns utvikling og læring individuelt og i gruppe, observasjon, dokumentasjon, refleksjon og systematisk vurdering og på samtaler med barn og foreldre. Barnehagen sin dokumentasjon skal gi informasjon til foreldre, lokalmiljø og kommunen om hva barna opplever, lærer og gjør i barnehagen. Dokumentasjon kan være med på å få fram ulike oppfatninger og åpne for en kritisk og reflekterende praksis.

- Årsplan
- Månedspan
- Årsrapport
- Pedagogisk dokumentasjon som dokumenterer aktiviteter som barna har vært med på.

Kvaliteten i det daglige samspillet mellom mennesker i barnehagen er en av de viktigste forutsetningene for barns utvikling og læring. Barnegruppens og det enkelte barns trivsel og utvikling skal derfor observeres og vurderes fortløpende. Vurdering vil si at vi skal beskrive, analysere og fortolke arbeidet vi gjør i barnehagen, i forhold til barnehagelov, rammeplan og lokale retningslinjer.

- Sette av tid på personalmøte, pedagogisk-ledermøte & avdelingsmøte til refleksjon over praksis og vedtatte planer. Observasjon av samspillet mellom barn, barn-voksne og voksne-voksne.
- Gjennomføre brukerundersøkelse & medarbeiderundersøkelse. Tras
- Praksisfortellinger
- Foreldresamtaler & Foreldremøter. Medarbeidersamtaler
- Tilsyn jfr. Lov om barnehager § 16

Del 5. Samarbeid

Et godt samarbeid mellom foreldrene og barnehage er en forutsetning for å få et godt barnehageår. Vi vil arrangere ulike arrangementer sammen, vi har foreldremøter i løpet av året, foreldre samtaler og et samarbeidsutvalg og foreldreråd for å styrke dette samarbeidet. I tillegg samarbeider barnehagen med disse institusjonene: Helsestasjon, PPT, Logoped, andre barnehager, Bygg-og eieendom; vaktmester og reinholdsavdeling, Tjenestetorget, stab/støttefunksjon på rådhuset, barnevernet, Barnehagefaglig rådgiver, Oppvekstsjef.

Del 6. Digitale verktøy

Barnehagen skal gi barna muligheten til å få oppleve at digitale verktøy kan brukes til lek, kommunikasjon og læring. Vi bruker aktiv vår hjemmeside og legger bilder ut her til foresatte i albumet under hver avdeling.

Del 7. Overgang barnehage - skole

Barnehagen skal, i samarbeid med skolen, legge til rette for barnet sin overgang med skolen.

- Vi vil formidle positive holdninger og forventninger til skoletiden.
- Følge vedtatt plan for overgang barnehage-skole.
- Skape gode holdninger til begrepet læring, at det er moro å lære ting og at de alt har lært masse.
- Vi har "klubben"/gruppe gul der 6 åringene får ta del i ulike opplegg knyttet til skolestart gjennom hele året.